

4721 SAYILI TÜRK MEDENİ KANUNU

BİRİNCİ KİTAP

Düzenleyen

Mim. M.S. Remzi Atay

4721 SAYILI TÜRK MEDENİ KANUNU

İsviçre Medeni Kanunu örnek alınarak hazırlanan **743 sayılı Türk Kanunu Medenîsi**, 17 Şubat 1926'da TBMM'nde kabul edilmiş ve 4 Ekim 1926 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

[8 Aralık 2001 Tarih ve 24607 sayılı Resmî Gazete](#)'de yayımlanan, 22.11.2001 tarihinde TBMM'nce kabul edilen ve 1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren **4721 sayılı "Türk Medenî Kanunu"**nun 1028. Maddesi ile 17 Şubat 1926 tarihli ve **743 sayılı "Türk Kanunu Medenîsi"** yürürlükten kaldırılmıştır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, 1029 madde iken zaman içinde yapılan değişikliklerle şu an 1030 maddeden ibarettir.

Diğer yandan, **743 sayılı Türk Kanunu Medenîsi**'nin yürürlüğü ve uygulama şekline ilişkin, 29.5.1926 tarihli ve "**864 sayılı Kanunu Medenînin Sureti Mer'iyet ve Şekli Tatbiki Hakkında Kanun**", TBMM'nce 3.12.2001 tarihinde kabul edilen ve [8.12.2001 tarih ve 24607 sayılı Resmî Gazete](#)'de yayımlanan, "**4722 sayılı Türk Medenî Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun**"un 23. Maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

4722 sayılı Türk Medenî Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun, bir yönüyle 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun bir özeti şeklindedir. Yayımlandığı tarihten bugüne herhangi bir değişiklik bulunmamaktadır.

Söz konusu 4722 sayılı Kanun takip eden sayfalarda bilgi için sunulmuştur.

4721 sayılı Türk Medenî Kanunu, sosyal hayatımızı düzenlemesine rağmen, gerek kanunların sunum şekli, gerekse ilgi eksikliğine bağlı olarak, hukukçularımız dışında diğer meslek grupları tarafından pek bilinmemektedir.

Kanun, oldukça kapsamlıdır. Diğer bazı kanunlar bu kanuna uyumlu olarak hazırlanmakta olup adeta 2. Anayasa gibidir.

Kanunda; *fiil ehliyeti, gaiplik kararı, dernekler, vakıflar, aile hukuku, evlilik hukuku, eşler arasındaki mal rejimi, aile, üçüncü kişilerin korunması, soybağı, babalık davası, evlat edinme, velâyet, vesayet, miras hukuku, eşya hukuku, taşınmaz mülkiyeti, taşınır mülkiyeti, taşınmaz lehine irtifak hakkı, taşınmaz rehni, zilyetlik ve tapu sicili* gibi günlük hayatımızı etkileyen birçok konu bu kanunla düzenlenmektedir.

Bu çalışmanın uzun sürecektir olmasına bağlı olarak, tamamlanmış olan BİRİNCİ KİTAP bölümünü paylaşıyorum.

mevzuat.gov.tr'de yayımlandığı haliyle 163 sayfada 1030 maddeden ibarettir.

BİRİNCİ KİTAP'ta, 17. Sayfaya kadarki 117 Madde yer almaktadır.

Saygılarımla,

Mim. MS: Remzi Atay
Gayrimenkul Değerleme Uzmanı

Türk Medenî Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun

Kanun No. 4722 Kabul Tarihi: 3.12.2001

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

A. Geçmişe etkili olmama kuralı

MADDE 1. — Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önceki olayların hukukî sonuçlarına, bu olaylar hangi kanun yürürlükte iken gerçekleşmişse kural olarak o kanun hükümleri uygulanır.

Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan işlemlerin hukuken bağlayıcı olup olmadıkları ve sonuçları, bu tarihten sonra dahi, yapıldıkları sırada yürürlükte bulunan kanunlara göre belirlenir.

Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten sonra gerçekleşen olaylara, Kanunda öngörülmuş ayırık durumlar saklı kalmak kaydıyla, Türk Medenî Kanunu hükümleri uygulanır.

B. Geçmişe etkili olma

I. Kamu düzeni ve genel ahlâk

MADDE 2. — Türk Medenî Kanununun kamu düzeni ve genel ahlâkı sağlamaya yönelik kuralları, haklarında ayırık bir hüküm bulunmayan bütün olaylara uygulanır. Bu bakımdan, eski hukukun Türk Medenî Kanununa göre kamu düzeni ve genel ahlâka aykırı olan kuralları, bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra hiçbir suretle uygulanmaz.

II. İçeriği kanunla belirlenen ilişkiler

MADDE 3. — İçerikleri tarafların istek ve iradeleri gözetilmeksizin doğrudan doğruya kanunla belirlenmiş işlem ve ilişkilere, bunlar Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş olsalar bile, bu Kanun hükümleri uygulanır.

III. Kazanılmamış haklar

MADDE 4. — Eski hukuk yürürlükte iken gerçekleşmiş olup da Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girdiği sırada henüz herhangi bir hak doğurmamış olaylara, bu Kanun hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Kişiler Hukuku

A. Fiil ehliyeti

MADDE 5. — Fiil ehliyeti, Türk Medenî Kanunundaki hükümlere tâbidir. Ancak, Türk Medenî Kanunu yürürlüğe girdiği tarihte eski hukuka göre fiil ehliyetine sahip olup da, bu Kanuna göre sahip olamayanların ehliyetleri devam eder.

B. Gaiplik kararı

MADDE 6. — Türk Kanunu Medenîsi yürürlükte iken verilmiş olan gaiplik kararları, Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, bu Kanuna göre verilen kararların yarattığı sonuçları aynen doğurur. Ancak Türk Kanunu Medenîsine göre evliliğin feshinden doğmuş bulunan sonuçlar olduğu gibi kalır.

C. Dernekler

MADDE 7. — Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girmesinden önceki kurallar uyarınca tüzel kişilik kazanan derneklerin tüzel kişiliği devam eder.

Dernekler hakkında öncelikle Türk Medenî Kanunu hükümleri uygulanır. Ancak, kamu hukuku nitelikli özel hükümler saklıdır.

D. Vakıflar

MADDE 8. — Türk Kanunu Medenîsinin yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş bulunan vakıflar hakkında yürürlükte olan özel hükümler saklı kalmaya devam eder.

Türk Kanunu Medenîsi hükümlerine göre kurulmuş olan vakıflara, öncelikle Türk Medenî Kanunu hükümleri uygulanır. Ancak, kamu hukuku nitelikli özel hükümler saklıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Aile Hukuku

A. Evlenme, boşanma ve evliliğin genel hükümleri

MADDE 9. — Evliliğin kurulması ve sona ermesi, Türk Medenî Kanunu hükümlerine tâbidir.

Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girmesinden önce eski hukuka göre kurulmuş olan evlilikler, Türk Medenî Kanununa göre de geçerliliğini korur; eski hukuka göre sona ermiş olan evlilikler, bu Kanuna göre de sona ermiş sayılır.

Eski hukuka göre geçerli olmayan evlenmenin iptali, Türk Medenî Kanunu hükümlerine tâbidir.

Türk Medenî Kanununun evliliğin genel hükümlerine ilişkin düzenlemeleri, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş olan evlilikler hakkında da geçerlidir.

B. Mal rejimleri

MADDE 10. — Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce evlenmiş olan eşler arasında bu tarihe kadar tâbi oldukları mal rejimi devam eder. Eşler Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıl içinde başka bir mal rejimi seçmedikleri takdirde, bu tarihten geçerli olmak üzere yasal mal rejimini seçmiş sayılırlar.

Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girmesinden önce açılmış olan boşanma veya iptal davaları sonuçlanıncaya kadar eşler arasında tâbi oldukları mal rejimi devam eder. Dava boşanma veya iptal kararıyla sonuçlanırsa, bu mal rejiminin sona ermesine ilişkin hükümler uygulanır. Davanın redle sonuçlanması hâlinde eşler, kararın kesinleşmesini izleyen bir yıl içinde başka bir mal rejimi seçmedikleri takdirde, Kanunun yürürlük tarihinden geçerli olmak üzere yasal mal rejimini seçmiş sayılırlar.

Şu kadar ki eşler, yukarıdaki fıkralarda öngörülen bir yıllık süre içinde mal rejimi sözleşmesiyle yasal mal rejiminin evlenme tarihinden geçerli olacağını kabul edebilirler.

Yukarıdaki hükümler uyarınca mal birliği veya mal ortaklığı rejiminin yasal mal rejimine dönüşmesi hâlinde, Türk Kanunu Medenîsinin ilgili mal rejiminin sona ermesine ilişkin hükümleri uygulanır.

C. Üçüncü kişilerin korunması

MADDE 11. — Eşler arasında mal rejimleriyle ilgili değişiklikler sebebiyle, üçüncü kişilerin haklarını korumaya yönelik sorumluluk hükümleri, Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girmesinden sonraki değişiklikler hakkında da uygulanır.

D. Soybağı

MADDE 12. — Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girmesinden önce, sahih olmayan nesepli çocuklar, yürürlük tarihinden başlayarak bu Kanunun soybağına ilişkin hükümlerine tâbi olurlar.

Bu çocuklar, vesayet altında bulunuyorlarsa velâyetin kaldırılmasını gerektiren sebepler bulunmadıkça en geç bir yıl içinde velâyet hükümlerine tâbi olurlar. Kanunun yürürlüğe girmesinden önce velâyetin verilmesi veya kaldırılması konusunda verilmiş olan kararlar geçerliliğini korur.

E. Babalık davası

MADDE 13. — Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girmesinden önce açılmış olan babalık davaları, bu Kanun hükümlerine göre karara bağlanır.

Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girmesinden önce olumlu karara bağlanmış olan malî sonuçlu babalık davalarında çocuğun soybağı, yürürlük tarihinden başlayarak bu Kanun hükümlerine göre kurulmuş olur.

F. Evlat edinme

MADDE 14. — Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş olan evlat edinme sözleşmeleri, bütün hükümleri ile birlikte geçerliliğini korur.

G. Velâyet

MADDE 15. — Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girmesinden önce velâyet konusunda verilmiş olan kararlar, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra da geçerliliğini korur.

H. Vesayet

MADDE 16. — Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girmesinden önce atanmış olan vasiler, görev süresi bakımından da bu Kanun hükümlerine tabidirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Miras Hukuku

A. Mirasçılık ve mirasın geçişi

MADDE 17. — Mirasçılık ve mirasın geçişi, mirasbırakanın ölümü tarihinde yürürlükte olan hükümlere göre belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Eşya Hukuku

A. Aynî haklar

MADDE 18. — Eski hukuka göre kurulmuş olup da, Türk Kanunu Medenîsinin yürürlükte bulunduğu zamanda varlıklarını korumuş olan aynî haklar, Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten sonra da varlıklarını sürdürürler. Bu haklardan Türk Medenî Kanunu uyarınca kurulması mümkün olmayanlar, tapu kütüğünün beyanlar sütununa yazılır.

B. Eşya hukuku hükümlerinin uygulanması

MADDE 19. — Türk Medenî Kanununun eşya hukukuna ilişkin hükümleri, uygun düştüğü ölçüde zabıt defterlerinin tutulduğu yerlerde de uygulanır.

ALTINCI BÖLÜM

Diğer Hükümler

A. Hak düşürücü süreler ve zamanaşımı süreleri

MADDE 20. — Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girmesinden önce işlemeye başlamış bulunan hak düşürücü süreler ile zamanaşımı süreleri, Türk Kanunu Medenîsi hükümlerine tâbi olmaya devam ederler. Ancak söz konusu süreler, Türk Medenî Kanununun belirlediği süreden uzun ise, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra, bu Kanunda belirlenen sürenin geçmesiyle dolmuş olur.

B. Yollamalar

MADDE 21. — Bu Kanunun ve Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girmesiyle yürürlükten kaldırılmış veya değiştirilmiş bulunan kanunların maddelerine, diğer mevzuat tarafından yapılan yollamalar, o maddeleri karşılayan yeni hükümlere yapılmış sayılır.

C. Tüzük ve yönetmelikler

MADDE 22. — Türk Medenî Kanununda öngörülen tüzük ve yönetmelikler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde çıkarılır ya da yürürlükteki tüzük ve yönetmeliklerde gerekli değişiklikler yapılır. Bu düzenlemeler yapılmaya kadar, yürürlükteki tüzük ve yönetmeliklerin Türk Medenî Kanununa aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

D. Yürürlükten kaldırılan kanun

MADDE 23. — 29.5.1926 tarihli ve 864 sayılı Kanunu Medenînin Sureti Mer'iyet ve Şekli Tatbiki Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 24. — Bu Kanun Türk Medenî Kanunu ile aynı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

4721 sayılı TÜRK MEDENİ KANUNU

İÇİNDEKİLER

TÜRK MEDENİ KANUNU	8
BAŞLANGIÇ	8
A. HUKUKUN UYGULANMASI VE KAYNAKLARI	8
MADDE 1 – HUKUKUN UYGULANMASI VE KAYNAKLARI	8
B. HUKUKİ İLİŞKİLERİN KAPSAMI	8
MADDE 2 – DÜRÜST DAVRANMA	8
MADDE 3 – İYİ NİYET	8
MADDE 4 – HÂKİMİN TAKDİR YETKİSİ	8
C. GENEL NİTELİKLİ HÜKÜMLER	8
MADDE 5 – GENEL NİTELİKLİ HÜKÜMLER	8
MADDE 6 – İSPAT YÜKÜ	8
MADDE 7 – RESMÎ BELGELERLE İSPAT	8
BİRİNCİ KİTAP / KİŞİLER HUKUKU	9
BİRİNCİ KISIM / GERÇEK KİŞİLER	9
BİRİNCİ BÖLÜM / KİŞİLİK	9
MADDE 8 – GENEL OLARAK / HAK EHLİYETİ	9
MADDE 9 – FİİL EHLİYETİ / KAPSAMI	9
MADDE 10 – FİİL EHLİYETİ	9
MADDE 11 – ERGİNLİK	9
MADDE 12 – ERGİN KILINMA	9
MADDE 13 – AYIRT ETME GÜCÜ	9
MADDE 14 – FİİL EHLİYETSİZLİĞİ	9
MADDE 15 – AYIRT ETME GÜCÜNÜN BULUNMAMASI	9
MADDE 16 – AYIRT ETME GÜCÜNE SAHİP KÜÇÜKLER VE KISITLILAR	9
MADDE 17 – KAN HISİMLİĞİ	9
MADDE 18 – KAYIN HISİMLİĞİ	9
MADDE 19 – TANIM	10
MADDE 20 – YERLEŞİM YERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE OTURMA YERİ	10
MADDE 21 – YASAL YERLEŞİM YERİ	10
MADDE 22 – KURUMLARDA BULUNMA	10
MADDE 23 – VAZGEÇME VE AŞIRI SINIRLAMAYA KARŞI	10
MADDE 24 – İLKE	10
MADDE 25 – DAVALAR	10
MADDE 26 – ADIN KORUNMASI	10
MADDE 27 – ADIN DEĞİŞTİRİLMESİ	11
MADDE 28 – DOĞUM VE ÖLÜM	11
MADDE 29 – İSPAT YÜKÜ	11
MADDE 30 – İSPAT ARAÇLARI	11
MADDE 31 – ÖLÜM KARİNESİ	11
MADDE 32 – GAİPLİK KARARI	11
MADDE 33 – YARGILAMA USULÜ	11
MADDE 34 – İSTEMİN DÜŞMESİ	11
MADDE 35 – HÜKMÜ	11
İKİNCİ BÖLÜM / KİŞİSEL DURUM SİCİLİ	12
MADDE 36 – SİCİL	12
MADDE 37 – GÖREVLİLER	12
MADDE 38 – SORUMLULUK	12
MADDE 39 – DÜZELTME	12
MADDE 40 – CİNSİYET DEĞİŞİKLİĞİNDE	12
MADDE 41 – BİLDİRME	12
MADDE 42 – DOĞUM KÜTÜĞÜNDE DEĞİŞİKLİKLER	12
MADDE 43 – ÖLÜMÜN BİLDİRİLMESİ	12
MADDE 44 – CESEDİ BULUNAMAYAN KİŞİ	12

MADDE 45 – GAİPLİK KARARI.....	13
MADDE 46 – DEĞİŞİKLİKLERİN KÜTÜĞE GEÇİRİLMESİ.....	13
İKİNCİ KISIM / TÜZEL KİŞİLER.....	13
BİRİNCİ BÖLÜM / GENEL HÜKÜMLER	13
MADDE 47 – TÜZEL KİŞİLİK.....	13
MADDE 48 – HAK EHLİYETİ.....	13
MADDE 49 – FİİL EHLİYETİ	13
MADDE 50 – KULLANILMASI	13
MADDE 51 – YERLEŞİM YERİ.....	13
MADDE 52 – SINIRLI DEVAM ETME.....	13
MADDE 53 – MALVARLIĞININ TASFİYESİ	13
MADDE 54 – MALVARLIĞININ ÖZGÜLENMESİ	13
MADDE 55 – SAKLI HÜKÜMLER.....	13
İKİNCİ BÖLÜM / DERNEKLER.....	14
A. KURULUŞU.....	14
MADDE 56 – TANIMI	14
MADDE 57 – DERNEK KURMA HAKKI	14
MADDE 58 – TÜZÜK	14
MADDE 59 – KAZANMA ANI.....	14
MADDE 60 – İNCELEME	14
MADDE 61 – DERNEK TÜZÜĞÜNÜN İLÂNI	14
MADDE 62 – İLK GENEL KURUL TOPLANTISI	14
B. ÜYELİK.....	14
I. KAZANILMASI	14
MADDE 63 – KURAL.....	14
MADDE 64 – KOŞULLARI	15
II. SONA ERMESİ.....	15
MADDE 65 – KENDİLİĞİNDEN	15
MADDE 66 – ÇIKMA İLE	15
MADDE 67- ÇIKARILMA İLE	15
III. KAPSAMI.....	15
1. ÜYELERİN HAKLARI	15
MADDE 68- EŞİTLİK İLKESİ	15
MADDE 69- OY HAKKI	15
MADDE 70- ÖDENTİ VERME BORCU.....	15
MADDE 71- DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	15
C. ORGANLAR.....	16
I. GENEL OLARAK	16
MADDE 72- GENEL OLARAK	16
II. GENEL KURUL.....	16
MADDE 73- NİTELİĞİ VE OLUŞUMU	16
MADDE 74- OLAĞAN TOPLANTI	16
MADDE 75- OLAĞANÜSTÜ TOPLANTI	16
MADDE 76- TOPLANTISIZ VEYA ÇAĞRISIZ ALINAN KARARLAR	16
MADDE 77- TOPLANTIYA ÇAĞRI.....	16
MADDE 78- TOPLANTI YERİ VE TOPLANTI YETER SAYISI	16
MADDE 79- TOPLANTI USULÜ.....	16
MADDE 80- GENEL KURULUN GÖREV VE YETKİLERİ.....	17
MADDE 81- KARAR YETER SAYISI	17
MADDE 82- OY HAKKINDAN YOKSUNLUK.....	17
MADDE 83- KARARIN İPTALİ	17
III. YÖNETİM KURULU	17
MADDE 84- OLUŞUMU	17
MADDE 85- GÖREVLERİ.....	17
IV. DENETİM KURULU	17
MADDE 86- DENETİM KURULU	17

D. SONA ERME	17
I. KENDİLİĞİNDEN	17
MADDE 87- KENDİLİĞİNDEN	17
II. GENEL KURUL KARARI İLE	18
MADDE 88- GENEL KURUL KARARI İLE	18
III. MAHKEME KARARI İLE	18
MADDE 89- MAHKEME KARARI İLE	18
E. DERNEKLERİN FAALİYETLERİ	18
I. GENEL OLARAK	18
MADDE 90- GENEL OLARAK	18
II. ULUSLARARASI FAALİYET	18
MADDE 91- FAALİYET SERBESTLİĞİ	18
MADDE 92- YABANCI DERNEKLER	18
III. YABANCILARIN DERNEK KURMA HAKKI	18
MADDE 93- YABANCILARIN DERNEK KURMA HAKKI	18
F. DERNEKLERİN ÖRGÜTLENMESİ	18
I. ŞUBE AÇMALARİ	18
MADDE 94- KURULUŞU	18
MADDE 95- ŞUBENİN ORGANLARI VE UYGULANACAK HÜKÜMLER	18
II. ÜST KURULUŞLAR KURMALARI	19
MADDE 96- FEDERASYON	19
MADDE 97- KONFEDERASYON	19
MADDE 98- ORTAK HÜKÜMLER	19
G. DERNEK GELİRLERİ	19
MADDE 99- DERNEK GELİRLERİ	19
H. SAKLI HÜKÜMLER	19
MADDE 100- SAKLI HÜKÜMLER	19
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM VAKIFLAR	20
A. KURULUŞU	20
MADDE 101- TANIMI	20
MADDE 102- KURULUŞ ŞEKLİ	20
MADDE 103-	20
MADDE 104- TESCİL VE İLÂN	20
MADDE 105- MAL VE HAKLARIN KAZANILMASI VE SORUMLULUK	20
B. VAKIF SENEDİ	21
MADDE 106- İÇERİĞİ	21
MADDE 107- NOKSANLIKLAR	21
C. MİRASÇILARIN VE ALACAKLILARIN DAVA HAKKI	21
MADDE 108- MİRASÇILARIN VE ALACAKLILARIN DAVA HAKKI	21
D. VAKFIN ÖRGÜTÜ	21
MADDE 109- GENEL OLARAK	21
MADDE 110- ÇALIŞTIRILANLARA VE İŞÇİLERE YARDIM VAKFI	21
E. DENETİM	21
MADDE 111- DENETİM	21
F. YÖNETİMİN, AMACIN VE MALLARIN DEĞİŞTİRİLMESİ	21
MADDE 112- YÖNETİMİN DEĞİŞTİRİLMESİ	21
MADDE 113- AMACIN VE MALLARIN DEĞİŞTİRİLMESİ	22
G. YILLIK RAPOR	22
MADDE 114- YILLIK RAPOR	22
H. FAALİYETTEN GEÇİCİ ALIKOYMA	22
MADDE 115- FAALİYETTEN GEÇİCİ ALIKOYMA	22
İ. VAKFIN SONA ERMESİ	22
MADDE 116- VAKFIN SONA ERMESİ	22
J. DİĞER HÜKÜMLER	22
MADDE 117- DİĞER HÜKÜMLER	22

Kanun Numarası	4721	
Kabul Tarihi	22/11/2001	
Yayımlandığı Resmî Gazete	Tarihi: 8/12/2001	Sayı: 24607
Yayımlandığı Düstur	Tertip: 5	Cilt: 41

Durumu: 3/12/2001 tarih ve 4722 sayılı “Türk Medenî Kanunu ’nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun” un 22 nci Maddesi uyarınca; yeni düzenlemeler yapılincaya kadar, yürürlükteki tüzük ve yönetmeliklerin Türk Medenî Kanunu ’na aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edileceğinden, gerektiğinde “Tüzükler Külliyesi” ile “Yönetmelikler Külliyesi” nin kanunlara göre (743 sayılı Kanuna göre) düzenlenen nümerik fihriste, 4721 sayılı Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan tüzük için ise 4721 sayılı Kanuna göre düzenlenen nümerik fihriste bakınız.

Yürürlükten kalkmış olan 17/2/1926 tarih ve 743 sayılı Kanunun hükümleri için “Yürürlükteki Bazı Kanunların Mülga Hükümleri Külliyesi” nin 2. cilt, 1299 uncu sayfası ve devamına 4721 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılan hükümleri için ise 1304-135 nolu sayfa ve devamına bakınız.

BAŞLANGIÇ

A. Hukukun uygulanması ve kaynakları

Madde 1 – Hukukun uygulanması ve kaynakları

Kanun, sözüyle ve özüyle değındığı bütün konularda uygulanır.

Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa, hâkim, örf ve âdet hukukuna göre, bu da yoksa kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyacak idiyse ona göre karar verir.

Hâkim, karar verirken bilimsel görüşlerden ve yargı kararlarından yararlanır.

B. Hukukî ilişkilerin kapsamı

I. Dürüst davranma

Madde 2 – Dürüst davranma

Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır.

Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.

II. İyi niyet

Madde 3 – İyi niyet

Kanunun iyi niyete hukukî bir sonuç bağladığı durumlarda, asıl olan iyiniyetin varlığıdır.

Ancak, durumun gereklerine göre kendisinden beklenen özeni göstermeyen kimse iyiniyetiddiasında bulunamaz.

III. Hâkimin takdir yetkisi

Madde 4 – Hâkimin takdir yetkisi

Kanunun takdir yetkisi tanıdığı veya durumun gereklerini ya da haklı sebepleri göz önünde tutmayı emrettiği konularda hâkim, hukuka ve hakkaniyete göre karar verir.

C. Genel nitelikli hükümler

Madde 5 – Genel nitelikli hükümler

Bu Kanun ve Borçlar Kanunu ’nun genel nitelikli hükümleri, uygun düştüğü ölçüde tüm özel hukuk ilişkilerine uygulanır.

D. İspat kuralları

I. İspat yükü

Madde 6 – İspat yükü

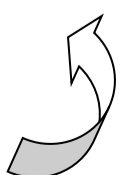
Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür.

II. Resmî belgelerle ispat

Madde 7 – Resmî belgelerle ispat

Resmî sicil ve senetler, belgeledikleri olguların doğruluğuna kanıt oluşturur.

Bunların içeriğinin doğru olmadığının ispatı, kanunlarda başka bir hüküm bulunmadıkça, herhangi bir şekle bağlı değildir.

BİRİNCİ KİTAP / KİŞİLER HUKUKU

BİRİNCİ KISIM / GERÇEK KİŞİLER

BİRİNCİ BÖLÜM / KİŞİLİK

A. Genel olarak

I. Hak ehliyeti

Madde 8 – Genel olarak / Hak ehliyeti

Her insanın hak ehliyeti vardır.

Buna göre bütün insanlar, hukuk düzeninin sınırları içinde, haklara ve borçlara ehil olmada eşittirler.

II. Fiil ehliyeti

1. Kapsamı

Madde 9 – Fiil ehliyeti / Kapsamı

Fiil ehliyetine sahip olan kimse, kendi fiilleriyle hak edinebilir ve borç altına girebilir.

2. Koşulları

a. Genel olarak

Madde 10 – Fiil ehliyeti

Ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergin kişinin fiil ehliyeti vardır.

b. Erginlik

Madde 11 – Erginlik

Erginlik on sekiz yaşın doldurulmasıyla başlar. Evlenme kişiyi ergin kılar.

c. Ergin kılınma

Madde 12 – Ergin kılınma

On beş yaşını dolduran küçük, kendi isteği ve velisinin rızasıyla mahkemece ergin kılınabilir.

d. Ayırt etme gücü

Madde 13 – Ayırt etme gücü

Yaşının küçüklüğü yüzünden veya akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden **yoksun olmayan herkes**, bu Kanuna göre ayırt etme gücüne sahiptir.

III. Fiil ehliyetsizliği

1. Genel olarak

Madde 14 – Fiil ehliyetsizliği

Ayırt etme gücü bulunmayanların, küçüklerin ve kısıtlıların **fiil ehliyeti yoktur**.

2. Ayırt etme gücünün bulunmaması

Madde 15 – Ayırt etme gücünün bulunmaması

Kanunda gösterilen ayırık durumlar saklı kalmak üzere, **ayırt etme gücü bulunmayan kimsenin fiilleri hukukî sonuç doğurmaz**.

3. Ayırt etme gücüne sahip küçükler ve kısıtlılar

Madde 16 – Ayırt etme gücüne sahip küçükler ve kısıtlılar

Ayırt etme gücüne sahip küçükler ve kısıtlılar, **yasal temsilcilerinin rızası olmadıkça, kendi işlemleriyle borç altına giremezler**. Karşılıksız kazanmada ve kişiye sıkı sıkıya bağlı hakları kullanmada bu rıza gerekli değildir.

Ayırt etme gücüne sahip küçükler ve kısıtlılar **haksız fiillerinden sorumludurlar**.

IV. Hısımlık

1. Kan hısımlığı

Madde 17 – Kan hısımlığı

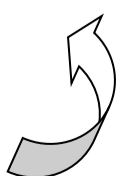
Kan hısımlığının derecesi, hısımları birbirine bağlayan **doğum sayısı**yla belli olur. Biri diğerinden gelen kişiler arasında **üstsoy-altsoy hısımlığı**; biri diğerinden gelmeyip de, ortak bir kökten gelen kişiler arasında **yansoy hısımlığı** vardır.

2. Kayın hısımlığı

Madde 18 – Kayın hısımlığı

Eşlerden biri ile diğer eşin kan hısımları, aynı tür ve dereceden **kayın hısımları** olur.

Kayın hısımlığı, kendisini meydana getiren evliliğin sona ermesiyle ortadan kalkmaz.

V. Yerleşim yeri

1. Tanım

Madde 19 – Tanım

Yerleşim yeri, bir kimsenin **sürekli kalma niyetiyle** oturduğu yerdir. Bir kimsenin aynı zamanda **birden çok yerleşim yeri olamaz**. Bu kural ticarî ve sınaî kuruluşlar hakkında uygulanmaz.

2. Yerleşim yerinin değiştirilmesi ve oturma yeri

Madde 20 – Yerleşim yerinin değiştirilmesi ve oturma yeri

Bir yerleşim yerinin değiştirilmesi **yenisinin edinilmesine bağlıdır**.

Önceki yerleşim yeri belli olmayan veya yabancı ülkedeki yerleşim yerini bıraktığı hâlde Türkiye'de henüz bir yerleşim yeri edinmemiş olan kimsenin **hâlen oturduğu yer, yerleşim yeri sayılır**.

3. Yasal yerleşim yeri

Madde 21 – Yasal yerleşim yeri

Velâyet altında bulunan çocuğun yerleşim yeri, ana ve babasının; ana ve babanın ortak yerleşim yeri yoksa, çocuğun kendisine bırakıldığı ana veya babanın yerleşim yeridir. Diğer hâllerde çocuğun oturma yeri, onun yerleşim yeri sayılır.

Vesayet altındaki kişilerin yerleşim yeri, bağlı oldukları **vesayet makamının bulunduğu yerdir**.

4. Kurumlarda bulunma

Madde 22 – Kurumlarda bulunma

Bir öğretim kurumuna devam etmek için bir yerde bulunma ya da eğitim, sağlık, bakım veya ceza kurumuna konulma, **yeni yerleşim yeri edinme sonucunu doğurmaz**.

B. Kişiliğin korunması

I. Vazgeçme ve aşırı sınırlamaya karşı

Madde 23 – Vazgeçme ve aşırı sınırlamaya karşı

Kimse, hak ve fiil ehliyetlerinden kısmen de olsa **vazgeçemez**.

Kimse **özgürlüklerinden vazgeçemez** veya onları **hukuka ya da ahlâka aykırı olarak sınırlayamaz**.

Yazılı rıza üzerine insan kökenli biyolojik maddelerin alınması, aşılması ve nakli mümkündür. Ancak, **biyolojik Madde verme borcu altına girmiş olandan edimini yerine getirmesi istenemez; maddî ve manevî tazminat isteminde bulunulamaz**.

II. Saldırıya karşı

1. İlke

Madde 24 – İlke

Hukuka aykırı olarak **kişilik hakkına saldırılan kimse**, hâkimden, **saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir**.

Kişilik hakkı zedelenen kimsenin rızası, daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar ya da kanunun verdiği yetkinin kullanılması sebeplerinden biriyle haklı kılınmadıkça, **kişilik haklarına yapılan her saldırı hukuka aykırıdır**.

2. Davalar

Madde 25 – Davalar

Davacı, hâkimden saldırı tehlikesinin önlenmesini, sürmekte olan saldırıya son verilmesini, sona ermiş olsa bile etkileri devam eden saldırının hukuka aykırılığının tespitini isteyebilir.

Davacı bunlarla birlikte, düzeltmenin veya kararın üçüncü kişilere bildirilmesi ya da yayımlanması isteminde de bulunabilir.

Davacının, maddî ve manevî tazminat istemleri ile hukuka aykırı saldırı dolayısıyla elde edilmiş olan kazancın vekâletsiz iş görme hükümlerine göre kendisine verilmesine ilişkin istemde bulunma hakkı saklıdır.

Manevî tazminat istemi, karşı tarafça kabul edilmiş olmadıkça devredilemez; miras bırakan tarafından ileri sürülmüş olmadıkça mirasçılara geçmez.

Davacı, kişilik haklarının korunması için kendi yerleşim yeri veya davalının yerleşim yeri mahkemesinde dava açabilir.

III. Ad üzerindeki hak

1. Adın korunması

Madde 26 – Adın korunması

Adının kullanılması çekişmeli olan kişi, hakkının tespitini dava edebilir.

Adı haksız olarak kullanılan kişi buna son verilmesini; haksız kullanan kusurlu ise ayrıca maddî zararının giderilmesini ve uğradığı haksızlığın niteliği gerektiriyorsa manevî tazminat ödenmesini isteyebilir.

2. Adın değiştirilmesi

Madde 27 – Adın değiştirilmesi

Adın değiştirilmesi, ancak haklı sebeplere dayanılarak hâkimden istenebilir. Adın değiştirildiği nüfus siciline kayıt ve ilân olunur.

Ad değişmekle kişisel durum değişmez.

Adın değiştirilmesinden zarar gören kimse, bunu öğrendiği günden başlayarak bir yıl içinde değiştirme kararının kaldırılmasını dava edebilir.

C. Kişiliğin başlangıcı ve sonu

I. Doğum ve ölüm

Madde 28 – Doğum ve ölüm

Kişilik, **çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu anda başlar ve ölümle sona erer. Çocuk hak ehliyetini, sağ doğmak koşuluyla, ana rahmine düştüğü andan başlayarak elde eder.**

II. Sağ olmanın ve ölümün ispatı

1. İspat yükü

Madde 29 – İspat yükü

Bir hakkın kullanılması için bir kimsenin sağ veya ölü olduğunu veya belirli bir zamanda ya da başka bir kimsenin ölümünde sağ bulunduğunu ileri süren kimse, iddiasını ispat etmek zorundadır.

Birden fazla kişiden hangisinin önce veya sonra öldüğü ispat edilemezse, **hepsi aynı anda ölmüş sayılır.**

2. İspat araçları

a. Genel olarak

Madde 30 – İspat araçları

Doğum ve ölüm, nüfus sicilindeki kayıtlarla ispat olunur.

Nüfus sicilinde bir kayıt yoksa veya bulunan kaydın doğru olmadığı anlaşılırsa, **gerçek durum her türlü kanıtla ispat edilebilir.**

b. Ölüm karinesi

Madde 31 – Ölüm karinesi

Bir kimse, ölümüne kesin gözle bakılmayı gerektiren durumlar içinde kaybolursa, **cesedi bulunamamış olsa bile gerçekten ölmüş sayılır.**

III. Gaiplik kararı

1. Genel olarak

Madde 32 – Gaiplik kararı

Ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya kendisinden uzun zamandan beri haber alınamayan bir kimsenin ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa, **hakları bu ölüme bağlı olanların başvurusu üzerine mahkeme bu kişinin gaipliğine karar verebilir.**

Yetkili mahkeme, kişinin Türkiye'deki son yerleşim yeri; eğer Türkiye'de hiç yerleşmemişse nüfus sicilinde kayıtlı olduğu yer; böyle bir kayıt da yoksa anasının veya babasının kayıtlı bulunduğu yer mahkemesidir.

2. Yargılama usulü

Madde 33 – Yargılama usulü

Gaiplik kararının istenebilmesi için, **ölüm tehlikesinin üzerinden en az bir yıl veya son haber tarihinin üzerinden en az beş yıl geçmiş olması gerekir.**

Mahkeme, gaipliğine karar verilecek kişi hakkında bilgisi bulunan kimseleri, belirli bir sürede bilgi vermeleri için usulüne göre yapılan ilânla çağırır.

Bu süre, ilk ilânın yapıldığı günden başlayarak **en az altı aydır.**

3. İstem düşmesi

Madde 34 – İstem düşmesi

Gaipliğine karar verilecek kişi, ilân süresi dolmadan ortaya çıkar veya kendisinden haber alınır ya da öldüğü tarih tespit edilirse gaiplik istemi düşer.

4. Hükmü

Madde 35 – Hükmü

İlândan sonuç alınamazsa, mahkeme gaipliğe karar verir ve ölüme bağlı haklar, aynen gaibin ölümü ispatlanmış gibi kullanılır.

Gaiplik kararı ölüm tehlikesinin gerçekteleştiği veya son haberin alındığı günden başlayarak hüküm doğurur.

İKİNCİ BÖLÜM / KİŞİSEL DURUM SİCİLİ

A. Genel olarak

I. Sicil

Madde 36 – Sicil

Kişisel durum, bu amaçla tutulan resmî sicille belirlenir.

Bu sicil tutulmasına ve zorunlu bildirimlerin yapılmasına ilişkin esaslar, ilgili kanunda gösterilir.

II. Görevliler

Madde 37 – Görevliler

Kişisel durum sicili, Devletçe atanan memurlar tarafından tutulur. Sicil kayıtlarını tutmak ve örnek vermek bu memurların görevidir.

Yabancı memleketlerdeki Türkiye temsilcilerine, Cumhurbaşkanlığının onayı ile nüfus memurluğu yetkisi verilebilir. ⁽¹⁾

⁽¹⁾ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 139 uncu maddesiyle, bu fıkrafta yer alan "Dışişleri Bakanlığının önerisi, İçişleri Bakanlığının katılımı ve Başbakanlığın" ibaresi "Cumhurbaşkanlığının" şeklinde değiştirilmiştir.

III. Sorumluluk

Madde 38 – Sorumluluk

Kişisel durum sicilinin tutulmasından doğan zararlar, kusurlu memura rücu edilmek kaydıyla, Devletçe tazmin edilir.

Tazminat ve rücu davaları, kişisel durum sicilinin tutulduğu yer mahkemesinde açılır.

IV. Düzeltme

1. Genel olarak

Madde 39 – Düzeltme

Mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamaz.

2. Cinsiyet değişikliğinde ⁽²⁾

Madde 40 – Cinsiyet değişikliğinde

Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir. Ancak, izin verilebilmesi için, istem sahibinin on sekiz yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transseksüel yapıda olup, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu (...) ⁽²⁾ bir eğitim ve araştırma hastanesinden alınacak resmî sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır. ⁽²⁾

Verilen izne bağlı olarak amaç ve tıbbî yöntemlere uygun bir cinsiyet değiştirme ameliyatı gerçekleştirildiğinin resmî sağlık kurulu raporuyla doğrulanması hâlinde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir.

⁽²⁾ 20/3/2018 tarihli ve 30366 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 29/11/2017 tarihli ve E.: 2017/130, K.: 2017/165 sayılı Kararı ile, bu maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "...ve üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunu..." ibaresi iptal edilmiştir.

B. Doğum kütüğü

I. Bildirme

Madde 41 – Bildirme

Doğumlara ilişkin bildirimler ve kimliği bilinmeyen bulunmuş çocuklar hakkındaki işlemler ilgili kanun hükümlerine göre yapılır.

II. Doğum kütüğünde değişiklikler

Madde 42 – Doğum kütüğünde değişiklikler

Kişisel durumdaki değişiklikler, özellikle evlilik dışı bir çocuğun tanınması veya hâkimin babalığa karar vermesi, soy bağının düzeltilmesi, evlât edinme ya da bulunmuş bir çocuğun soy bağının belli olması, ilgili kanun hükümlerine göre kütüğe işlenir.

C. Ölüm kütüğü

I. Ölümün bildirilmesi

Madde 43 – Ölümün bildirilmesi

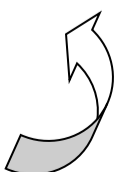
Ölümlere ilişkin bildirimler ilgili kanun hükümlerine göre yapılır.

II. Cesedi bulunamayan kişi

Madde 44 – Cesedi bulunamayan kişi

Bir kimse, ölümüne kesin gözle bakılmayı gerektiren durumlar içinde ortadan kaybolursa cesedi bulunamamış olsa bile, o yerin en büyük mülkî amirinin emriyle kütüğe ölü kaydı düşürülür.

Bununla birlikte her ilgili, bu kişinin ölü veya sağ olduğunun mahkemece tespitini dava edebilir.

III. Gaiplik kararı

Madde 45 – Gaiplik kararı

Gaiplik kararı, hâkimin bildirmesi üzerine, ölüm kütüğüne kaydolunur.

IV. Değişikliklerin kütüğe geçirilmesi

Madde 46 – Değişikliklerin kütüğe geçirilmesi

Tescile esas olan bir bildirim doğru olmadığı tespit edilmesi veya kime ait olduğu bilinmeyen cesedin kimliğinin belli olması ya da gaiplik kararının kaldırılması sebepleriyle zorunlu olan değişiklikler, ilgilinin kütükteki kaydının düşünceler sütununa yazılarak yapılır.

İKİNCİ KISIM / TÜZEL KİŞİLER BİRİNCİ BÖLÜM / GENEL HÜKÜMLER

A. Tüzel kişilik

Madde 47 – Tüzel kişilik

Başlı başına bir varlığı olmak üzere örgütlenmiş kişi toplulukları ve belli bir amaca özgülenmiş olan bağımsız mal toplulukları, kendileri ile ilgili özel hükümler uyarınca tüzel kişilik kazanırlar.

Amacı hukuka veya ahlâka aykırı olan kişi ve mal toplulukları tüzel kişilik kazanamaz.

B. Hak ehliyeti

Madde 48 – Hak ehliyeti

Tüzel kişiler, cins, yaş, hısımlık gibi yaradılış gereği insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün haklara ve borçlara ehildirler.

C. Fiil ehliyeti

I. Koşulu

Madde 49 – Fiil ehliyeti

Tüzel kişiler, kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla, fiil ehliyetini kazanırlar.

II. Kullanılması

Madde 50 – Kullanılması

Tüzel kişinin iradesi, organları aracılığıyla açıklanır.

Organlar, hukukî işlemleri ve diğer bütün fiilleriyle tüzel kişiyi borç altına sokarlar. Organlar, kusurlarından dolayı ayrıca kişisel olarak sorumludurlar.

D. Yerleşim yeri

Madde 51 – Yerleşim yeri

Tüzel kişinin yerleşim yeri, kuruluş belgesinde başka bir hüküm bulunmadıkça işlerinin yönetildiği yerdir.

E. Kişiliğin sona ermesi

I. Sınırlı devam etme

Madde 52 – Sınırlı devam etme

Sona eren tüzel kişinin kişiliği, ehliyeti tasfiye amacıyla sınırlı olmak üzere tasfiye sırasında da devam eder.

II. Malvarlığının tasfiyesi

Madde 53 – Malvarlığının tasfiyesi

Tüzel kişinin malvarlığının tasfiyesi, kanunda ve kuruluş belgesinde aksine hüküm bulunmadıkça, terekenin resmî tasfiyesine ilişkin hükümlere göre yapılır.

III. Malvarlığının özgülenmesi

Madde 54 – Malvarlığının özgülenmesi

Tüzel kişinin malvarlığı, kanunda veya kuruluş belgesinde başka bir hüküm bulunmadıkça ya da yetkili organı başka türlü karar vermedikçe, en yakın amacı güden kamu kurum veya kuruluşuna geçer.

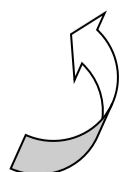
Bu malvarlığı olanak ölçüsünde daha önce özgülediği amaç için kullanılır.

Hukuka veya ahlâka aykırı amaç güttüğü için kişiliği mahkeme kararıyla sona eren tüzel kişinin malvarlığı her hâlde ilgili kamu kuruluşuna geçer.

F. Saklı hükümler

Madde 55 – Saklı hükümler

Kamu tüzel kişileri ile ticaret şirketleri hakkındaki kanun hükümleri saklıdır.

İKİNCİ BÖLÜM / DERNEKLER

A. Kuruluşu

I. Tanımı

Madde 56 – Tanımı

Dernekler, gerçek veya tüzel **en az yedi kişinin** kazanç paylaşma dışında **belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere**, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları, tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır. ⁽¹⁾

Hukuka veya ahlâka aykırı amaçlarla dernek kurulamaz.

⁽¹⁾ Bu fıkrafta geçen “en az yedi gerçek kişinin” ibaresi, 30/7/2003 tarihli ve 4963 sayılı Kanunun 31 inci maddesiyle “gerçek veya tüzel en az yedi kişinin” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

II. Dernek kurma hakkı

Madde 57 – Dernek kurma hakkı

Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir. Dernek kurucularının **fiil ehliyetine sahip olması** gerekir.

III. Tüzük

Madde 58 – Tüzük

Her derneğin bir tüzüğü bulunur.

Dernek tüzüğünde derneğin adı, amacı, (...) ⁽²⁾ gelir kaynakları, üyelik koşulları, organları ve örgütü ile geçici yönetim kurulunun gösterilmesi zorunludur.

Dernek tüzüğü, kanunun emredici hükümlerine aykırı olamaz.

Dernek tüzüğünde düzenlenmemiş konularda kanun hükümleri uygulanır.

⁽²⁾ Bu arada yer alan, “yerleşim yeri, kurucuları” ibaresi, 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Kanunun 38 inci maddesiyle madde metninden çıkarılmıştır.

IV. Tüzel kişiliğin kazanılması

1. Kazanma anı

Madde 59 – Kazanma anı

Dernekler, kuruluş bildirimini, dernek tüzüğünü ve gerekli belgeleri yerleşim yerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirine verdikleri anda tüzel kişilik kazanırlar.

Kuruluş bildiriminin içeriği ve gerekli belgelerin nelerden ibaret olduğu, **yönetmelikte** gösterilir.

2. İnceleme

Madde 60 – İnceleme

Kuruluş bildirimi ve belgelerin doğruluğu ile dernek tüzüğü, en büyük mülkî amir tarafından **altmış gün içinde** dosya üzerinden incelenir.

Kuruluş bildiriminde, tüzükte ve kurucuların hukukî durumlarında kanuna aykırılık veya noksanlık tespit edildiği takdirde bunların giderilmesi veya tamamlanması derhâl kuruculardan istenir. Bu istemin tebliğinden başlayarak otuz gün içinde belirtilen noksanlık tamamlanmaz ve kanuna aykırılık giderilmezse; en büyük mülkî amir, yetkili asliye hukuk mahkemesinde derneğin feshi konusunda dava açması için durumu Cumhuriyet savcılığına bildirir. Cumhuriyet savcısı mahkemeden derneğin faaliyetinin durdurulmasına karar verilmesini de isteyebilir.

Kuruluş bildiriminde, tüzükte ve belgelerde kanuna aykırılık veya noksanlık bulunmaz ya da bu aykırılık veya noksanlık belirli sürede giderilmiş bulunursa; keyfiyet derhâl derneğe yazıyla bildirilir ve dernek, dernekler kütüğüne kaydedilir.

3. Dernek tüzüğünün ilânı

Madde 61 – Dernek tüzüğünün ilânı

(Mülga: 4/11/2004-5253/38 md.)

4. İlk genel kurul toplantısı

Madde 62 – İlk genel kurul toplantısı

(Değişik: 4/11/2004-5253/38 md.)

Dernekler, 60 ıncı maddenin son fıkrası gereğince yapılan **yazılı bildirim izleyen altı ay içinde** ilk genel kurul toplantılarını yapmak ve zorunlu organlarını oluşturmakla yükümlüdürler.

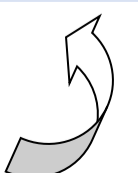
B. Üyelik

I. Kazanılması

1. Kural

Madde 63 – Kural

Hiç kimse, bir derneğe üye olmaya ve hiçbir dernek de üye kabul etmeye zorlanamaz.

2. Koşulları

Madde 64 – Koşulları

Fiil ehliyetine sahip bulunan her gerçek kişi ile tüzel kişiler, derneklere üye olma hakkına sahiptir. ⁽¹⁾

Yazılı olarak yapılacak üyelik başvurusu, (...) ⁽²⁾ dernek yönetim kurulunca en çok otuz gün içinde karara bağlanır ve sonuç yazıyla başvuru sahibine bildirilir. Başvurusu kabul edilen üye, bu amaçla tutulacak deftere kaydedilir.

II. Sona ermesi

1. Kendiliğinden

Madde 65 – Kendiliğinden

Üyelik için kanunda veya tüzükte aranılan nitelikleri sonradan kaybedenlerin dernek üyeliği kendiliğinden sona erer.

2. Çıkma ile

Madde 66 – Çıkma ile

Hiç kimse, dernekte üye kalmaya zorlanamaz. Her üye (...) ⁽¹⁾ yazılı olarak bildirmek kaydıyla, dernekten çıkma hakkına sahiptir.

⁽¹⁾ 30/7/2003 tarihli ve 4963 sayılı Kanununun 32 nci maddesiyle, 64 üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan "gerçek kişi" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile tüzel kişiler" ibaresi eklenmiş; 33 üncü maddesiyle, 66 ncı maddesinde yer alan "altı ay önceden" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

⁽²⁾ Bu arada yer alan, "tüzükte başkaca bir düzenleme yoksa," ibaresi, 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Kanununun 38 inci maddesiyle madde metninden çıkarılmıştır.

KANUNLAR, NİSAN 2018 (Ek-101)

3. Çıkarılma ile

Madde 67- Çıkarılma ile

Tüzükte üyelerin çıkarılma sebepleri gösterilebilir.

Tüzükte çıkarma sebepleri gösterilmişse, çıkarma kararına bu sebeplerin haklı sayılamayacağı iddiasıyla itiraz edilemez.

Tüzükte çıkarma düzenlenmemişse üye, ancak haklı sebeple çıkarılabilir. Bu çıkarma kararına, haklı sebep bulunmadığı ileri sürülerek itiraz edilebilir.

III. Kapsamı

1. Üyelerin hakları

a. Eşitlik ilkesi

Madde 68- Eşitlik ilkesi

Dernek üyeleri eşit haklara sahiptirler. Dernek, üyeleri arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, din ve mezhep, aile, zümre ve sınıf farkı gözetemez; eşitliği bozan veya bazı üyelere bu sebeplerle ayrıcalık tanıyan uygulamalar yapamaz.

Her üyenin, derneğin faaliyetlerine ve yönetimine katılma hakkı vardır. Dernekten çıkan veya çıkarılan üye, dernek malvarlığında hak iddia edemez.

b. Oy hakkı

Madde 69- Oy hakkı

Her üyenin genel kurulda bir oy hakkı vardır; üye, oyunu şahsen kullanmak zorundadır.

Onursal üyelerin oy hakkı yoktur.

2. Üyelerin yükümlülükleri

a. Ödenti verme borcu

Madde 70- Ödenti verme borcu

Üyelerin ödenti verme borcu tüzükle düzenlenir. Tüzükte düzenleme yoksa üyeler, dernek amacının gerçekleşmesi ve borçlarının karşılanması için zorunlu ödentilere eşit olarak katılırlar. Dernekten çıkan veya çıkarılan üye, üyelikte bulunduğu sürenin ödentisini vermek zorundadır.

Onursal üyeler **ödenti vermek zorunda değildir.**

b. Diğer yükümlülükler

Madde 71- Diğer yükümlülükler

Üyeler, dernek düzenine uymak ve derneğe sadakat göstermekle yükümlüdürler.

Her üye, derneğin amacına uygun davranmak, özellikle amacın gerçekleşmesini güçleştirici veya engelleyici davranışlardan kaçınmakla yükümlüdür.

C. Organlar

I. Genel olarak

Madde 72- Genel olarak

Derneğin zorunlu organları, genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kuruludur.

Dernekler zorunlu organları dışında başka organlar da oluşturabilirler. Ancak, bu organlara zorunlu organların görev, yetki ve sorumlulukları devredilemez.

II. Genel kurul

1. Niteliği ve oluşumu

Madde 73- Niteliği ve oluşumu

Genel kurul, derneğin en yetkili karar organı olup; derneğe kayıtlı üyelere oluşur.

2. Toplanması

a. Olağan toplantı

Madde 74- Olağan toplantı

Genel kurul, tüzükte belirtilen zamanda yönetim kurulunun çağrısı üzerine toplanır.

(Değişik ikinci fıkra: 4/11/2004-5253/38 md.) Olağan genel kurul toplantılarının en geç üç yılda bir yapılması zorunludur.

b. Olağanüstü toplantı

Madde 75- Olağanüstü toplantı

Genel kurul, yönetim veya denetim kurulunun gerekli gördüğü hâllerde veya dernek üyelerinden beşte birinin yazılı başvurusu üzerine, yönetim kurulunca olağanüstü toplantıya çağrılır.

Yönetim kurulu, genel kurulu toplantıya çağırmasa; üyelere birinin başvurusu üzerine, sulh hâkimi, üç üyeyi genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirir.

c. Toplantısız veya çağrısız alınan kararlar

Madde 76- Toplantısız veya çağrısız alınan kararlar

Bütün üyelerin bir araya gelmeksizin yazılı katılımıyla alınan kararlar ile dernek üyelerinin tamamının kanunda yazılı çağrı usulüne uymaksızın bir araya gelerek aldığı kararlar geçerlidir.

Bu şekilde karar alınması olağan toplantı yerine geçmez.

3. Toplantıya çağrı

Madde 77- Toplantıya çağrı

Genel kurul, yönetim kurulunca, en az on beş gün önceden toplantıya çağrılır. Bu amaçla toplantının günü, saati, yeri ve gündemi, (...) ⁽¹⁾ üyelere (...) ⁽¹⁾ bildirilir.

Toplantıya çağrı usulü ve toplantının ertelenmesine ilişkin konular, **yönetmelikle** düzenlenir.

4. Toplantı yeri ve toplantı yeter sayısı

Madde 78- Toplantı yeri ve toplantı yeter sayısı

Genel kurul toplantıları, tüzükte aksine hüküm olmadıkça, dernek merkezinin bulunduğu yerde yapılır.

Genel kurul, katılma hakkı bulunan üyelerin salt çoğunluğunun, tüzük değişikliği ve derneğin feshi hâllerinde üçte ikisinin katılımıyla toplanır; çoğunluğun sağlanamaması sebebiyle toplantının ertelenmesi durumunda ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak, bu toplantıya katılan üye sayısı, yönetim ve denetim kurulları üye tam sayısının iki katından az olamaz.

Genel kurul toplantısı, **bir defadan fazla geri bırakılamaz.**

5. Toplantı usulü

Madde 79- Toplantı usulü

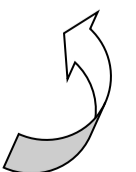
Genel kurul toplantısının açılışından sonra, toplantıyı yönetmek üzere, **bir başkan ve yeteri kadar başkan vekili ile yazman** seçilir.

Genel kurul toplantısında **yalnız gündemde yer alan Maddeler** görüşülür. Ancak, toplantıda hazır bulunan üyelerin **en az onda biri tarafından görüşülmesi yazılı olarak istenen** konuların gündeme alınması **zorunludur.**

(Mülga üçüncü fıkra: 4/11/2004-5253/38 md.)

(1) Bu arada yer alan "yerel bir gazete ile ilân edilir ve aynı zamanda üyelere bir yazıyla" şeklindeki ibare, (4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Kanunun 38 inci maddesinde "yerel bir gazete ile ilân edilir ve aynı zamanda bir yazıyla" ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.) hükmüne istinaden madde metninden çıkarılmıştır.

KANUNLAR, NİSAN 2018 (Ek-101)

6. Genel kurulun görev ve yetkileri

Madde 80- Genel kurulun görev ve yetkileri

Genel kurul, üyeliğe kabul ve üyelikten çıkarma hakkında son kararı verir; dernek organlarını seçer ve derneğin diğer bir organına verilmemiş olan işleri görür.

Genel kurul, derneğin diğer organlarını denetler ve onları haklı sebeplerle her zaman görevden alabilir.

7. Genel kurul kararları

a. Karar yeter sayısı

Madde 81- Karar yeter sayısı

Genel kurul kararları, toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğuyla alınır. Şu kadar ki, tüzük değişikliği ve derneğin feshi kararları, ancak toplantıya katılan üyelerin üçte iki çoğunluğuyla alınabilir.

b. Oy hakkından yoksunluk

Madde 82- Oy hakkından yoksunluk

Hiçbir dernek üyesi, dernek ile kendisi, eşi, üstsoyu ve altsoyu arasındaki bir hukukî işlem veya uyuşmazlık konusunda alınması gereken kararlarda oy kullanamaz.

Tüzel kişi adına oy kullanacak kişi hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır. (Ek fıkra: 30/7/2003-4963/34 md.)

c. Kararın iptali

Madde 83- Kararın iptali

Toplantıda hazır bulunan ve kanuna veya tüzüğe aykırı olarak alınan genel kurul kararlarına katılmayan her üye, karar tarihinden başlayarak bir ay içinde; toplantıda hazır bulunmayan her üye kararı öğrenmesinden başlayarak bir ay içinde ve herhâlde karar tarihinden başlayarak üç ay içinde mahkemeye başvurmak suretiyle kararın iptalini isteyebilir.

Diğer organların kararlarına karşı, dernek içi denetim yolları tüketilmedikçe iptal davası açılmaz.

Genel kurul kararlarının yok veya mutlak butlanla hükümsüz sayıldığı durumlar saklıdır.

III. Yönetim kurulu

1. Oluşumu

Madde 84- Oluşumu

Yönetim kurulu, beş asıl ve beş yedek üyeden az olmamak üzere dernek tüzüğünde belirtilen sayıda üyeden oluşur.

Yönetim kurulu üye sayısı, boşalmalar sebebiyle üye tamsayısının yarısının altına düşerse; genel kurul, kalan yönetim kurulu üyeleri veya denetim kurulu tarafından bir ay içinde toplantıya çağrılır. Çağrı yapılmazsa, üyelere birinin istemi üzerine, sulh hâkimi, üç üyeyi genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirir.

2. Görevleri

Madde 85- Görevleri

Yönetim kurulu, derneğin yürütme ve temsil organıdır; bu görevini kanuna ve dernek tüzüğüne uygun olarak yerine getirir.

Temsil görevi, yönetim kurulunca, üyelere birine veya bir üçüncü kişiye verilebilir.

IV. Denetim kurulu

Madde 86- Denetim kurulu

Denetim kurulu, üç asıl ve üç yedek üyeden az olmamak üzere dernek tüzüğünde belirtilen sayıda üyeden oluşur.

Denetim kurulu, denetleme görevini, dernek tüzüğünde belirtilen esas ve usullere göre yapar; denetleme sonuçlarını bir raporla yönetim kuruluna ve genel kurula sunar.

D. Sona erme

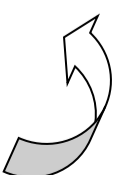
I. Kendiliğinden

Madde 87- Kendiliğinden

Dernekler, aşağıdaki hâllerde kendiliğinden sona erer:

1. Amacın gerçekleşmesi, gerçekleşmesinin olanaksız hâle gelmesi veya sürenin sona ermesi,
2. İlk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması,
3. Borç ödemedede acze düşmüş olması,
4. Tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının olanaksız hâle gelmesi,
5. Olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması.

Her ilgili, sulh hâkiminden, derneğin kendiliğinden sonra erdiğinin tespitini isteyebilir.

II. Genel kurul kararı ile

Madde 88- Genel kurul kararı ile

Genel kurul, her zaman derneğin feshine karar verebilir.

III. Mahkeme kararı ile

Madde 89- Mahkeme kararı ile

Derneğin amacı, kanuna veya ahlâka aykırı hâle gelirse; Cumhuriyet savcısının veya bir ilgilinin istemi üzerine mahkeme, derneğin feshine karar verir. Mahkeme, dava sırasında faaliyetten alıkoyma dahil gerekli bütün önlemleri alır.

E. Derneklerin faaliyetleri

I. Genel olarak

Madde 90- Genel olarak

Dernekler, amaçlarını gerçekleştirmek üzere, tüzüklerinde belirtilen çalışma konuları ve biçimleri doğrultusunda faaliyette bulunurlar.

Yasaklanan veya izne bağlı faaliyetlerle ilgili kamu hukuku nitelikli özel kanun hükümleri saklıdır.

Dernek faaliyetleri ile ilgili yasak ve sınırlamalara aykırılık hâlinde, Cumhuriyet savcısının istemiyle mahkemece faaliyetten alıkoyma kararı verilebilir.

II. Uluslararası faaliyet

1. Faaliyet serbestliği

Madde 91- Faaliyet serbestliği

Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere **uluslararası faaliyette ve iş birliğinde** bulunabilirler, yurt dışında şube açabilirler ve yurt dışında kurulmuş dernek veya kuruluşlara üye olarak katılabilirler. (Değişik: 2/1/2003-4778/34 md.)

2. Yabancı dernekler

Madde 92- Yabancı dernekler

Yabancı dernekler, (...) ⁽¹⁾ Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığının izniyle Türkiye’de faaliyette ve iş birliğinde bulunabilirler, şube açabilirler, üst kuruluşlar kurabilir ve kurulmuş üst kuruluşlara katılabilirler. (Değişik: 2/1/2003-4778/35 md.)

III. Yabancıların dernek kurma hakkı

Madde 93- Yabancıların dernek kurma hakkı

Türkiye’de yerleşme hakkına sahip olan yabancı gerçek kişiler, (...) ⁽¹⁾ dernek kurabilirler veya kurulmuş derneklere üye olabilirler.

Onursal üyelik için bu koşul aranmaz.

(1) 92nci maddede yer alan “uluslararası alanda iş birliği yapılmasında yarar görülen hallerde ve karşılıklı olmak koşuluyla” ibaresi ile 93üncü maddede yer alan “karşılıklı olmak koşuluyla” ibaresi, 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Kanunun 38 inci maddesiyle madde metninden çıkarılmıştır.

KANUNLAR, NİSAN 2018 (Ek-101)

F. Derneklerin örgütlenmesi

I. Şube açmaları

1. Kuruluşu

Madde 94- Kuruluşu

Dernekler, gerekli görülen yerlerde genel kurul kararıyla şube açabilirler. Bu amaçla dernek yönetim kurulunca yetki verilen en az üç kişilik kurucular kurulu, şube açılacak yerin en büyük mülkî amirine şube kuruluş bildirimini ve gerekli belgeleri verir.

(Mülga ikinci fıkra: 30/7/2003-4963/35 md.)

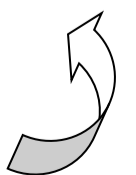
Şube kuruluş bildiriminin içeriği ve gerekli belgeler, yönetmelikte gösterilir.

2. Şubenin organları ve uygulanacak hükümler

Madde 95- Şubenin organları ve uygulanacak hükümler

Her şubede genel kurul ve yönetim kurulu ile denetim kurulu veya denetçi bulunması zorunludur.

Bu organların görev ve yetkileri ile şubelere ilişkin diğer hususlar hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

II. Üst kuruluşlar kurmaları

1. Federasyon

Madde 96- Federasyon

Federasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az beş derneğin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur.

Her federasyonun bir tüzüğü bulunur.

Federasyon, kuruluş bildirimini, tüzük ve gerekli belgelerin yerleşim yerinin en büyük mülkî amirine verilmesiyle tüzel kişilik kazanır.

2. Konfederasyon

Madde 97- Konfederasyon

Konfederasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az üç federasyonun, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur.

Her konfederasyonun bir tüzüğü bulunur.

Konfederasyon, kuruluş bildirimini, tüzük ve gerekli belgelerin yerleşim yerinin en büyük mülkî amirine verilmesiyle tüzel kişilik kazanır.

3. Ortak hükümler

Madde 98- Ortak hükümler

Dernekler, bağlı oldukları federasyonun; federasyonlar da bağlı oldukları konfederasyonun genel kurulunda en az üçer üye ile temsil olunurlar. Temsilci üyeler, ilgili derneklerin ve federasyonların genel kurullarınca seçilirler.

Federasyon ve konfederasyonlara ilişkin diğer hususlar hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

G. Dernek gelirleri

Madde 99- Dernek gelirleri

Dernek gelirleri, üye ödentisi, dernek faaliyetleri sonucunda veya dernek malvarlığından elde edilen gelirler ile bağış ve yardımlardan oluşur.

H. Saklı hükümler

Madde 100- Saklı hükümler

Kamuya yararlı dernekler ve özel kanunlarla kurulan dernekler hakkındaki özel hükümler saklıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM VAKIFLAR

A. Kuruluşu

I. Tanımı

Madde 101- Tanımı

Vakıflar, gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır.

Bir malvarlığının bütünü veya gerçekleşmiş ya da gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir.

(İptal üçüncü fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 17/4/2008 tarihli ve E.: 2005/14, K.: 2008/92 sayılı Kararı ile.)

Cumhuriyetin Anayasa ile belirlenen niteliklerine ve Anayasanın temel ilkelerine, hukuka, ahlâka, millî birliğe ve millî menfaatlere aykırı veya belli bir ırk ya da cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulamaz.

II. Kuruluş şekli

Madde 102- Kuruluş şekli

Vakıf kurma iradesi, resmî senetle veya ölüme bağlı tasarrufla açıklanır. Vakıf, yerleşim yeri mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil ile tüzel kişilik kazanır.

Resmî senetle vakıf kurma işleminin temsilci aracılığıyla yapılması, temsil yetkisinin noterlikçe düzenlenmiş bir belgeyle verilmiş olmasına ve bu belgede vakfın amacı ile özgülenecek mal ve hakların belirlenmiş bulunmasına bağlıdır.

Mahkemeye başvurma, resmî senet düzenlenmiş ise vakfeden tarafından; vakıf ölüme bağlı tasarrufa dayanıyorsa ilgililerin veya vasiyetnameyi açan sulh hâkiminin bildirimine üzerine ya da Vakıflar Genel Müdürlüğünce re'sen yapılır.

Başvurulan mahkeme, mal ve hakların korunması için gerekli önlemleri re'sen alır.

III. Temyiz ve iptal

Madde 103-

Mahkemenin verdiği karar, tebliğ tarihinden başlayarak bir ay içinde, başvuran veya Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından temyiz edilebilir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü veya ilgililer, vakfın kurulmasını engelleyen sebeplerin varlığı hâlinde iptal davası açabilirler.

IV. Tescil ve ilân

Madde 104- Tescil ve ilân

Tesciline karar verilen vakıf, vakfın yerleşim yeri mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil edilir; ayrıca Vakıflar Genel Müdürlüğünde tutulan merkezî sicile kaydolunur.

Tescil kararı, başka bir mahkemece verilmiş ise, ilgili belgelerle birlikte tescil için vakfın yerleşim yeri mahkemesine gönderilir.

Yerleşim yeri mahkemesinin yapacağı bildirim üzerine Vakıflar Genel Müdürlüğünce merkezî sicile kaydolunan vakıf Resmî Gazete ile ilân olunur.

Tescil ve ilân Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelik hükümlerine göre yapılır. ⁽¹⁾

V. Mal ve hakların kazanılması ve sorumluluk

Madde 105- Mal ve hakların kazanılması ve sorumluluk

Özgülenen malların mülkiyeti ile haklar, tüzel kişiliğin kazanılmasıyla vakfa geçer.

Tescile karar veren mahkeme, vakfedilen taşınmazın vakıf tüzel kişiliği adına tescil edilmesini tapu idaresine bildirir.

Ölüme bağlı tasarrufla kurulan vakfın miras bırakanın borçlarından sorumluluğu, özgülenen mal ve haklarla sınırlıdır.

⁽¹⁾ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 139 uncu maddesiyle, bu fıkroda yer alan "tüzük" ibaresi "Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelik" şeklinde değiştirilmiştir.

B. Vakıf senedi

I. İçeriği

Madde 106- İçeriği

Vakıf senedinde vakfın adı, amacı, bu amaca özgülünen mal ve haklar, vakfın örgütlenme ve yönetim şekli ile yerleşim yeri gösterilir.

II. Noksanlıklar

Madde 107- Noksanlıklar

Vakıf senedinde vakfın amacı ile bu amaca özgülünen mal ve haklar yeterince belirlenmiş ise, diğer noksanlıklar vakfın tüzel kişilik kazanması için yapılan başvurunun reddini gerektirmez.

Bu tür noksanlıklar, tescil kararı verilmeden önce mahkemece tamamlattırılabilceği gibi; kuruluştan sonra da denetim makamının başvurusu üzerine, olanak varsa vakfedenin görüşü alınarak vakfın yerleşim yeri mahkemesince tamamlattırılır.

Tescili istenen vakfa ölüme bağı tasarrufla özgülünen mal ve haklar amacın gerçekleşmesine yeterli değilse; vakfeden aksine bir irade açıklamasında bulunmuş olmadıkça bu mal ve haklar, denetim makamının görüşü alınarak hâkim tarafından benzer amaçlı bir vakfa özgülünür.

C. Mirasçılarının ve alacaklılarının dava hakkı

Madde 108- Mirasçılarının ve alacaklılarının dava hakkı

Vakfedenin mirasçılarını ile alacaklılarının, bağışlamaya ve ölüme bağı tasarruflara ilişkin hükümler uyarınca dava hakları saklıdır.

D. Vakfın örgütü

I. Genel olarak

Madde 109- Genel olarak

Vakfın bir yönetim organının bulunması zorunludur. Vakfeden, vakıf senedinde gerekli gördüğü başka organları da gösterebilir.

II. Çalıştırılanlara ve işçilere yardım vakfı

Madde 110- Çalıştırılanlara ve işçilere yardım vakfı

Çalıştırılanlara ve işçilere yardım vakıflarının yöneticileri, yararlananlara, vakfın örgütü, işleyişi ve malî durumu hakkında gerekli bilgiyi vermektir yükümlüdürler.

Vakfa ödenti veren çalıştırılanlar ve işçiler en az yapmış oldukları ödeme oranında yönetime katılırlar ve temsilcilerini olabildiğince kendi aralarından seçerler.

Vakfın malvarlığının çalıştırılanların ve işçilerin yapacakları ödemelerle sağlanacak bölümünün işverene karşı vakfın bir alacağından ibaret olması, ancak bu alacak için yeterli güvence sağlanmış olmasına bağıdır.

Yararlananların, vakfın edimlerinin yerine getirilmesini dava yoluyla isteyebilmeleri, ödenti vermiş olmalarına veya vakfı düzenleyen hükümlerin kendilerine bu hakkı tanımış bulunmasına bağıdır.

Çalıştırılanlara ve işçilere yardım vakıflarında yararlananların yönetime katılmaları ve vakıftan yararlanma koşulları ile ilgili hükümlerde yapılacak değişiklikler, vakıf senedine göre buna yetkili organın istemi üzerine, denetim makamının yazılı görüşü alındıktan sonra yerleşim yeri mahkemesince karara bağılanır.

E. Denetim

Madde 111- Denetim

Vakıfların, vakıf senedindeki hükümleri yerine getirip getirmediği, vakıf mallarını amaca uygun biçimde yönetip yönetmediği ve vakıf gelirlerini amaca uygun olarak harcayıp harcamadıkları Vakıflar Genel Müdürlüğünce ve üst kuruluşlarınca denetlenir. Vakıfların üst kuruluşlarınca denetimi özel kanun hükümlerine tabidir.

(Mülga ikinci fıkra: 20/2/2008-5737/80 md.)

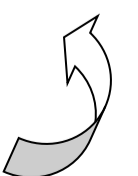
F. Yönetimin, amacın ve malların değiştirilmesi

I. Yönetimin değiştirilmesi ⁽¹⁾

Madde 112- Yönetimin değiştirilmesi

Haklı sebepler varsa mahkeme, vakfın yönetim organı veya denetim makamının istemi üzerine diğerinin yazılı görüşünü aldıktan sonra vakfın örgütünü, yönetimini ve işleyişini değiştirebilir.

Mahkeme, denetim makamının başvurusu üzerine, (...) ⁽¹⁾ duruşma yaparak yöneticileri görevden alabilir ve vakıf senedinde başka bir hüküm yoksa yenisini seçebilir.

II. Amacın ve malların değiştirilmesi

Madde 113- Amacın ve malların değiştirilmesi

Durum ve koşullardaki değişimler yüzünden vakıf senedinde yazılı amaca bağlı kalınması vakfedenin arzusuna açıkça uymayacak hâle gelmiş ise mahkeme, vakfın yönetim organı veya denetim makamının başvurusu üzerine diğerinin yazılı görüşünü aldıktan sonra vakfın amacını değiştirebilir.

Amacın gerçekleşmesini önemli ölçüde güçleştiren veya engelleyen koşulların ve yükümlülüklerin kaldırılmasında veya değiştirilmesinde de aynı hüküm uygulanır.

Amaca özgülenen mal ve hakların daha yararlı olanları ile değiştirilmesini veya paraya çevrilmesini haklı kılan sebepler varsa mahkeme, vakfın yönetim organı veya denetim makamının başvurusu üzerine diğerinin yazılı görüşünü aldıktan sonra gerekli değişikliğe izin verebilir.

G. Yıllık rapor

Madde 114- Yıllık rapor

Yönetim organı her takvim yılının ilk üç ayı içinde vakfın bir önceki yıla ait malvarlığı durumunu ve çalışmalarını bir rapor hâlinde denetim makamına bildirir ve durumun uygun araçlarla yayımlanmasını sağlar.

H. Faaliyetten geçici alıkoyma

Madde 115- Faaliyetten geçici alıkoyma

İçişleri Bakanlığı, Anayasada öngörülen hâllerde ve belirlenen usullere uygun olarak, denetim makamının da görüşünü almak suretiyle mahkemece bir karar verilinceye kadar vakfı geçici olarak faaliyetten alıkoymabilir ve derhâl mahkemeye başvurur. Hâkim başvuruyu gecikmeksizin karara bağlar.

İ. Vakfın sona ermesi

Madde 116- Vakfın sona ermesi

Amacın gerçekleşmesi olanaksız hâle geldiği ve değiştirilmesine de olanak bulunmadığı takdirde, vakıf kendiliğinden sona erer ve mahkeme kararıyla sicilden silinir.

Yasak amaç güttüğü veya yasak faaliyetlerde bulunduğu sonradan anlaşılan veya amacı sonradan yasaklanan vakfın amacının değiştirilmesine olanak bulunmazsa; vakıf, denetim makamının ya da Cumhuriyet savcısının başvurusu üzerine duruşma yapılarak dağıtılır.

J. Diğer hükümler

Madde 117- Diğer hükümler

Vakıfların malları üzerinde zilyetlik yoluyla kazanma hükümleri uygulanmaz.

Derneklerin uluslararası faaliyette bulunmalarına ve üst kuruluş kurmalarına ilişkin hükümler kıyas yoluyla vakıflar hakkında da uygulanır.

Kamuya yararlı veya özel kanunlarla kurulan vakıflar hakkındaki özel hükümler saklıdır .

(1) Anayasa Mahkemesi'nin 27/11/2007 tarihli ve E.:2002/162, K.:2007/89 sayılı Kararıyla; bu maddenin ikinci fıkrasında yer alan "...tüzükte gösterilen sebeplerle..." ibaresi iptal edilmiştir.

